

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.V.35.098/2012/6.szám

A Kúria a dr. Takács Gábor ügyvéd /..../ által képviselt felperes neve /felperes címe/ felperesnek dr. Nagy Zsuzsanna jogtanácsos által képviselt Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-dunántúli Regionális Adó Főigazgatósága /alperes címe/ alperes ellen adóügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2011. december 2. napján kelt 8.K.20.770/2011/19. számú ítélete ellen az alperes által 24. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán eljárva - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Fejér Megyei Bíróság 8.K.20.770/2011/19. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200.000 (azaz kettőszázezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

A feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Közép-dunántúli Regionális Főigazgatósága /a továbbiakban: elsőfokú hatóság/ az osztrák állampolgárságú, 1995. évtől Magyarországon tartózkodó, dolgozó felperesnél 2004. - 2007. évekre személyi jövedelemadó /szja/ és százalékos egészségügyi hozzájárulás /eho/ adónemekben folytatott bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzés eredményeként a 2010. november 12. napján kelt ... számú határozatával a felperest adókülönbözet, adóbírság és késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte. Az elsőfokú hatóság 2010. december 2-án a ... számú határozatával az elsőfokú határozat jogorvoslatra vonatkozó részét kijavította.

A fellebbezés folytán eljáró alperes a 2011. február 25-én kelt ... iktatószámú határozatával a kijavított elsőfokú határozatot

helybenhagyta. Indokolása szerint fellebbezésében az adózó (meghatalmazottja által) előadta, hogy nehezen érti, beszéli a magyar nyelvet, ezért volt az, hogy nyilatkozataiban ellentmondások is voltak. Az alperes rögzítette, hogy adózó az elsőfokú eljárás során nem kifogásolta a magyar nyelv használatát, annak megértéséhez a revizoroktól segítséget nem kért. Álláspontja szerint felperes a gazdasági, pénzügyi területen is jól boldogul a magyar nyelvvel, amelyet alátámaszt, hogy 1996-ban állandó lakcímet létesített Magyarországon, több magyar cégben vezető tisztségviselő, illetve tulajdonos.

A felperes keresetében a határozatok hatályon kívül helyezését, illetve megváltoztatását kérte. Vitatta az ellenőrzés során alkalmazott becslés jogalapját, illetve annak megállapított összegszerűségét is. Előadta, hogy osztrák állampolgár, a magyar nyelvet a napi használat szintjén ismeri, azonban a közigazgatási eljárásban nem volt biztosított számára az anyanyelv használatának a joga. Az alperes a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény /a továbbiakban: Ket./ 4.§-5.§-aiban foglaltakat nem tartotta be, sérült tehát a tisztességes ügyintézés jogelve, amelynek az eljárásra lényeges kihatása volt.

Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az első- és másodfokú határozatot hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. Indokolásában idézte a Ket. 4.§ /1/ bekezdését, 9.§ /1/ bekezdését, 10.§ /1/ bekezdését, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény /a továbbiakban: Art./ 1.§ /5/ bekezdését, amelyek alapján kifejtette, egyértelmű azon jogalkotói cél, hogy a közigazgatási eljárásban az eljárás alá vont személyt a hivatalos nyelv ismeretének hiánya miatt joghátrány nem érheti. A közigazgatási szerv feladata ezért az ügyfél tájékoztatása arról, hogy az anyanyelvét tolmács igénybevételével használhatja. E körben nem volt elegendő az, hogy az elsőfokú hatóság a 2009. május 4. napján felvett jegyzőkönyv szerint feltette a kérdést a felperesnek: kíván-e és tud-e a feltett kérdésekre most nyilatkozni, és aláhúzással „igen” került megjelölésre. Az elsőfokú hatóság és az alperes döntését kiemelten arra alapozta, hogy az adózó nyilatkozatai egymásnak ellentmondóak, ugyanakkor a felperes meghatalmazottja már a fellebbezésben hivatkozott a Ket. alapelveinek megsértésére, kifogásolva, hogy az ügyfele meghallgatásakor felvett jegyzőkönyv nem tartalmazta annak felajánlását, hogy az anyanyelvén is nyilatkozhat. Az elsőfokú bíróság a felperes személyes meghallgatását tolmács közreműködésével folytatta, és azt állapította meg, bár magyar nyelven a hétköznapi életben elboldogul, nem képes a hivatalos magyar nyelven feltett kérdések maradéktalan megértésére és az arra adandó szakmai terminológiákkal együtt értelmezett, részletezett válaszokra. A felperes felé anyanyelve használatának a felajánlása,

illetve annak elutasítása az iratok között nem található, ezért a 2009. május 4-i jegyzőkönyvre való hivatkozás nem elég erős jogi alap arra, hogy az abban foglalt, egyébként nyelvi nehézségekből eredő bizonytalan válaszokat és a 2010. januárjában felvett nyilatkozatokban fennálló ellentmondásokat a hatóság a felperes terhére értékelje.

Az elsőfokú hatóságnak tájékoztatási kötelezettsége lett volna arra vonatkozóan, hogy részletesen ismertesse a felperessel, milyen vizsgálatra kerül sor, és kívánja-e az anyanyelvét használni. E tájékoztatási kötelezettségét az elsőfokú hatóság nem teljesítette, a fellebbezés erre vonatkozó kifogásait pedig az alperes nem értékelte. Ezek elmulasztása miatt az adóellenőrzési eljárás és a meghozott határozatok jogsértők. A megismételt eljárásban a felperest anyanyelve használatának jogáról tájékoztatni kell, és nyilatkozatának függvényében kell a megismételt eljárást lefolytatni.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében az ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Ket. 4.§ /1/ bekezdését, 10.§ /1/ bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /a továbbiakban: Pp./ 164.§ /1/ bekezdését, 206.§ /1/ bekezdését. Állította, hogy a felperest megillető anyanyelv használat jogát nem sértette meg, a felperes beszéli a magyar nyelvet és a nála megkezdett adóvizsgálat nem tartozott azon ügyfajták sorába, amikor a hatóság köteles gondoskodni tolmácsról.

A felperes ellenkérelmében az ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§-ának /1/ bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. XX. fejezetében szabályozott közigazgatási perben a bíróság a felülvizsgálni kért határozatok jogszerűségéről dönt, a kereseti kérelemben foglaltak alapján és keretek között /Pp. 213.§ /1/ bekezdés/ elbírálja, hogy a hatóság határozatát a reá vonatkozó eljárási és anyagi jogi jogszabályoknak megfelelően hozta-e meg. A jogerős ítélet meghozatalát követően a peres feleknek lehetőségük van rendkívüli jogorvoslat igénybe vételére, ténykérdésben perújítási, jogkérdésben felülvizsgálati kérelmet /Pp. 270.§ /2/ bekezdés/ terjeszthetnek elő.

A felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely

megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja /Pp. 272.§ /2/ bekezdés/. A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye /Pp. 275.§ /1/ bekezdés/. E jogszabályhelyek alapján a Kúriának nem azt kellett eldöntenie, hogy a felperes milyen szinten érti és beszéli a magyar nyelvet, hanem abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság jogszerűen minősítette-e az adóhatóság eljárását az ügy érdemi elbírálására kihatóan jogsértőnek a nyelvhasználat kérdéskörben.

Ténykérdés, hogy a felperes nem magyar állampolgár, a magyar nyelv nem az anyanyelve és a fellebbezésében már kifogásolta a nyelvhasználatot /„nem képes a hivatalos magyar nyelven feltett kérdések maradéktalan megértésére és az arra adandó szakmai terminológiákkal együtt értelmezett részletes válaszokra"./.

Az adóhatóság tényekkel, körülményekkel, adatokkal kapcsolatos megállapításai - a köztudomású tényeken kívül - bizonyítékokon alapulhatnak (az Art. 5.§ /1/ bekezdése alapján alkalmazható Ket. 50.§ /3/, /6/ bekezdés). Az alperes a közigazgatási eljárásban nem folytatott eljárást abban a kérdésben, hogy felperes milyen szinten érti a magyar nyelvet, ezért azon kijelentésének, hogy az adózó „jól boldogul a magyar nyelvvel” igazolt, bizonyított szakértői alapja nincsen. Arra vonatkozóan, hogy az adóhatóság bármiféle intézkedést, eljárási cselekedetet végzett volna a felperesi nyelvhasználat körében, a közigazgatási iratok között nincs adat, ilyenre az alperes sem hivatkozott, a nyelvértéssel kapcsolatosan anélkül hozott határozatot - a fellebbezésben foglaltak, illetve az ügyfél állampolgárságának ismerete ellenére -, hogy igazoltan tisztázta volna, a magyar nyelv használatának volt-e és milyen befolyása az osztrák állampolgár adózó joggyakorlására, illetve e körben bármit tett volna.

Az Art. 1.§ /3/ bekezdése szerint az adóhatóság minden ügyben megkülönböztetés nélkül, a törvényeknek megfelelően köteles eljárni és intézkedni. A /4/ bekezdés értelmében ha nemzetközi szerződés másképp nem rendelkezik, a magánszemélyek adóügyeiben tilos állampolgárság szerint megkülönböztetést tenni. Az /5/ bekezdés alapján az adóhatóság az adózónak a törvények megtartásához szükséges tájékoztatást megadja. Az adóhatóság számára az Art. 1.§-ában rögzített alapelvek alkalmazása kötelező, akkor is, ha arra sem az észrevételében, sem a fellebbezésében az adózó nem hivatkozik, jelen ügyben azonban a felperes fellebbezésében kifejezetten jelezte, hogy e speciális eljárásban a nem hétköznapi kifejezések használata miatt a magyar nyelvvel nehézségei vannak.

A Ket.-ben rögzített alapelv, hogy a hatóság ügyintézője jóhiszeműen, továbbá a jogszabály keretei között az ügyfél jogát és jogos - ideértve gazdasági - érdekét szem előtt tartva jár el. A

közigazgatási hatóság az ügyfél jogát és jogos érdekét csak a közérdek és az ellenérdekű ügyfél jogának, jogos érdekének védelméhez szükséges mértékben korlátozza. Az ügyfeleket a hatósági eljárásban megilleti a törvény előtti egyenlőség, ügyeiket indokolatlan megkülönböztetés és részrehajlás nélkül kell elintézni. A közigazgatási hatósági eljárásban tilos minden olyan különbségtétel, kizárás vagy korlátozás, amelynek célja vagy következménye a törvény előtti egyenlő bánásmód megsértése, az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője e törvényben biztosított jogának csorbitása. Az eljárás során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani /1.§ /2/, /3/ bekezdés, 2.§ /1/, /2/ bekezdés/. Az adóhatóság a felperes kifejezett hivatkozása ellenére a nyelvhasználat körében intézkedést nem tett.

A Ket. 9.§ /1/ bekezdése meghatározza, hogy Magyarországon a közigazgatási hatósági eljárás hivatalos nyelve a magyar. A Ket. 60.§ /1/ bekezdése előírja, hogy ha az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője által használt idegen nyelvet az ügyintéző nem beszéli, tolmácsot kell alkalmazni.

A magyar nyelv ismeretének hiánya miatt a külföldiek sem szenvedhetnek hátrányt az eljárás során, vagyis minden esetben lehetőséget kell biztosítani számukra, hogy anyanyelvükön, vagy az általuk értett valamely közvetítő nyelven kommunikálhassanak. A törvény csak az ezzel kapcsolatos költségek viselésében tesz különbséget: az ügyfél jogainak azonnali védelme érdekében vagy a külföldivel szemben azonnali intézkedéssel járó, hivatalból indított eljárások során a hatóság előlegezi meg a fordítás, tolmácsolás költségeit, míg az ezen a körön kívül eső ügyekben a költségek az ügyfelet terhelik /a Ket. törvényi indokolása/. A perbeli tényállás és az idézett jogszabályok alapján az adóhatóságnak tisztáznia kellett volna, hogy a felperes milyen szinten érti, illetve beszéli a magyar nyelvet, a törvény előtti egyenlő, megkülönböztetés nélküli, korlátozás mentes joggyakorlásához tájékoztatnia kellett volna a tolmács alkalmazásának lehetőségéről, és intézkedéseit rögzítenie kellett volna. E törvényes kötelezettségeit az adóhatóság nem teljesítette.

Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a hatóság e mulasztását az ügy érdemi elbírálására kiható és a perben nem pótolható eljárási jogszabálysértésnek, figyelemmel arra az ítéleti megállapításra /9. oldal/ is, hogy az alperes kiemelten értékelte és vette bizonyítékként figyelembe a felperes személyes előadásait, hangsúlyozva azok ellentmondásosságát. Az Art. 97.§ /5/ bekezdése szerint az ellenőrzési eljárásban bizonyítási eszköz az ügyfél nyilatkozata. Nem ismert, hogy a felperes saját anyanyelvének használata esetén milyen /azonos avagy eltérő tartalmú/ nyilatkozatokat tett volna, és azokat a hatóság a bizonyítékok között mekkora súllyal értékelte volna. Az adóhatóság ezért

jogszabálysértését csak új eljárásban orvosolhatja.

A perrel érintett közigazgatási eljárás nem a felperessel szembeni azonnali intézkedéssel járó, hivatalból indított eljárás, és a felperes azonnali jogvédelemért nem fordult az adóhatósághoz, ezért az alperes a Ket. 10.§ /1/ bekezdésére alaptalanul hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 221.§-ának /1/ bekezdése szerint ítéletében nem iratellenes, precíz és részletes tényállást rögzített, nemcsak megjelölte, hanem idézte is az alkalmazott jogszabályokat, a tényállás és a jogszabályok ütköztetésével meghozott döntésének jogi indokolása kimunkált, alapos és aggálytalan, azzal a Kúria teljes körűen egyet értett.

Mindezek folytán a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§-ának /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria az alperest a Pp. 270.§-ának /1/ bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78.§-ának /1/ bekezdése alapján kötelezte a felperes felülvizsgálati költségének a megfizetésére.

A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati illeték viseléséről a Kúria a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986./VI.26./IM rendelet 14.§-a alapján rendelkezett.

Budapest, 2013. március 21.

Dr. Lomnici Zoltán sk. a tanács elnöke, Dr. Kurucz Krisztina sk. előadó bíró, Dr. Kárpáti Magdolna sk. bíró